

VERZONDEN - 5 MAART 2018

op de op 12 september 2017 door ons ontvangen aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming van de heer H.J.J. Oerlemans, Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, voor het wijzigen/uitbreiden van een veehouderij, gelegen aan de Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, in de gemeente Oirschot.

INHOUDSOPGAVE

BESCHIKKING.....	3
1 Onderwerp.....	3
2 Beschikking	3
PROCEDURELE ASPECTEN.....	4
1 Aanvraag	4
2 Bevoegd gezag	4
3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure	4
4 Ontvankelijkheid.....	4
5 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit	4
6 Overige regelgeving.....	8
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN.....	9
1 Wettelijk kader – Wet natuurbescherming.....	9
2 Mogelijke effecten van het project.....	11
3 Stikstofdepositie	11
3.1 Beoogde situatie in aanvraag	11
3.2 Uitgangssituatie.....	11
3.3 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden	12
3.4 Overwegingen effecten op beschermde gebieden	13
3.5 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant	14
3.6 Conclusie.....	15
Bijlage 1: AERIUS Register verschilberekening en toedeling ontwikkelingsruimte (kenmerk: RkZ3M6jpEgSM).	16
Kennisgeving Wet natuurbescherming	17

BESCHIKKING

1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 12 september 2017 van de heer H.J.J. Oerlemans een aanvraag ontvangen voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het wijzigen/uitbreiden van een veehouderij, gelegen aan de Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, in de gemeente Oirschot.

2 Beschikking

Gelet op de bepalingen van de Wet natuurbescherming besluiten wij:

- I. aan de heer H.J.J. Oerlemans, aan de Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, de op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming vereiste vergunning te verlenen voor het wijzigen/uitbreiden van een veehouderij, inclusief toedeling van ontwikkelingsruimte zoals weergegeven in bijlage 1, aan de Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, in de gemeente Oirschot, gelegen nabij de Natura 2000-gebieden, zoals opgenomen in bijlage 1 bij deze vergunning;
- II. dat de beschrijving van het project, in de aanvraag en de bijlage 1 bij deze beschikking, voor zover deze betrekking heeft op de activiteit, stalsystemen, veebezetting en emissiepunten, onderdeel uitmaakt van deze vergunning.

Bijlage 1: AERIUS Register: verschilberekening en toedeling ontwikkelingsruimte (kenmerk: RkZ3M6jpEgSM).

's-Hertogenbosch, 5 maart 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 12 september 2017 hebben wij van de heer H.J.J. Oerlemans, aan de Voorste Heistraat 3, 5091 JA te Oost West en Middelbeers, een aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 3 en 10 november 2017 aangevuld. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/054680.

2 Bevoegd gezag

Omdat het project gerealiseerd wordt, onderscheidenlijk verricht wordt in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Bij ons besluit betrekken wij tevens de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Op 17 januari 2017 (dossier C2200217/4118896) hebben wij besloten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing te verklaren op de voorbereiding van besluiten op aanvragen om een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb (www.brabant.nl).

4 Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een vergunning ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist.

5 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit

De kennisgeving over het ontwerpbesluit en bijbehorende stukken is gepubliceerd op de website www.brabant.nl onder 'bekendmakingen' op 29 december 2017. Vervolgens heeft het ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegen bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Victorialaan 1 b-g, 5213 JG 's-Hertogenbosch, namelijk van 30 december 2017 tot en met 9 februari 2018 en is een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen naar voren te brengen. Naar aanleiding van het ontwerpbesluit op de aanvraag zijn, binnen de door de wet gestelde termijn, zienswijzen ingebracht door de Brabantse Milieufederatie, de heer S. Akinci, Spoorlaan 434, 5038 CH te Tilburg, per brief d.d. 30 januari 2018, ingekomen per e-mail op 30 januari 2018 en per post op 31 januari 2018 (hierna: reclamant). Per e-mail op 5 februari 2018 en per post op 6 februari 2018 hebben wij een herziene versie van deze zienswijzen ontvangen.

De zienswijzen worden hieronder, samengevat weergegeven en voorzien van een reactie. De reactie op de zienswijzen van Agrifirm Exlan, namens de aanvrager, is tevens hieronder meegenomen.

- 1) De referentiesituatie is niet juist bepaald. In de ontwerpbeschikking wordt onder hoofdstuk 3.2 aangegeven dat voor de uitgangssituatie moet worden uitgegaan van de activiteit met de hoogst veroorzaakte stikstofdepositie passend binnen de ingediende melding op grond van het Besluit landbouw milieubeheer van 10 juni 2009. Uit deze melding en uit Web-BVB blijkt dat de vergunde legale ammoniakemissie 1.586 kg/NH₃ per jaar bedroeg. In de ontwerpbeschikking gaat u echter uit van een niveau van 1.789,8 kg/NH₃ per jaar.

Onze reactie

Er wordt gerefereerd naar de ammoniakemissiefactoren volgens de Regeling ammoniak en veehouderij (hierna: Rav) welke gold ten tijde van het indienen van de melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer. De ammoniakemissie dient, tevens voor de vergunde en feitelijke situatie, te allen tijden bepaald te worden aan de hand van de meeste recente Rav. Op basis van de huidige Rav ziet de op 10 juni 2009 ingediende melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer toe op 2.007,0 kg/NH₃ per jaar. Op basis van de PAS wordt voor Natura 2000-gebieden voor de uitgangssituatie uitgegaan van de bestaande activiteit, met de hoogst veroorzaakte stikstofdepositie passend binnen de ingediende melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer d.d. 10 juni 2009. De bestaande activiteit betreft de stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 ten hoogste werd veroorzaakt als gevolg van hetgeen daadwerkelijk plaatsvond binnen de kaders van een op 1 januari 2015 geldende omgevingsvergunning of vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet, zoals weergegeven in artikel 2.4, lid 7 van de Regeling natuurbescherming. Ten tijde van de bestaande activiteit zijn niet de volledige dieraantallen gehouden waardoor de feitelijke ammoniakemissie, welke 1.789,8 kg per jaar bedraagt, lager uitvalt. Daarnaast passen de feitelijke ammoniakemissie en stikstofdepositie binnen de vergunde ammoniakemissie en de daarmee samenhangende stikstofdepositie.

- 2) In verband hiermede wordt ook te weinig ontwikkelingsruimte toegekend om significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en andere Natura 2000-gebieden te voorkomen. Feitelijk bedraagt de overschrijding van ammoniakemissie gerelateerd aan de uitgangssituatie, 328 kg NH₃ per jaar (de aangevraagde situatie van 1.914,0 kg NH₃ per jaar – de vergunde situatie van 1.586 kg NH₃ per jaar). Dit leidt tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden 'Kempenland-West', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en 'Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux'.

Onze reactie

Zie onze reactie onder punt 1. Ten opzichte van de gemelde situatie van 2.007,0 kg NH₃ per jaar is er daarnaast een afname van 93,0 kg NH₃ per jaar ten opzichte van de aangevraagde situatie van 1.914,0 kg NH₃ per jaar. De bestaande activiteit is echter de uitgangssituatie. De uitgangssituatie is correct bepaald. De depositietoename is juist berekend. Hierdoor is voldoende ontwikkelingsruimte toegekend en kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

- 3) Uit de ontwerpbeschikking blijkt dat er sprake is van een toename van stikstofdepositie als gevolg van het project van 0,6 mol per ha per jaar op het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West'. Dit getal is overigens gelet op het onder 1 en 2 gestelde hoger. Als gevolg hiervan is te weinig ontwikkelingsruimte beschikbaar gesteld om significant

negatieve effecten op de betrokken Natura 2000-gebieden te voorkomen. Voorts had voor het onderhavige project een passende beoordeling moeten worden opgesteld. Hierbij kan niet worden teruggevallen op de passende beoordeling welke voor de PAS is opgesteld. Immers de Habitatrichtlijn kent geen verplichting tot het opstellen van een passende beoordeling voor een programma, terwijl dit voor een plan of project nu juist wel verplicht is.

Onze reactie

Zie onze reactie onder punten 1 en 2. De depositietoename is juist berekend. Hierdoor is voldoende ontwikkelingsruimte toegekend en kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten. Het opstellen van een passende beoordeling is niet nodig.

- 4) Als gevolg van het project zal de veestapel toenemen. Hierdoor neemt ook de hoeveelheid te be- en verwerken mest toe. In de ontwerpbesluiting wordt uitsluitend rekening gehouden met de effecten van uitstoot van ammoniak vanuit de stalsystemen. Echter ook het be- en verwerken van mest behoeft aan beoordeling op effect. Door de Afdeling zijn hierover prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof.

Onze reactie

Het be- en verwerken van mest staat los van het aantal dieren binnen het bedrijf. Er kan niet vanuit worden gegaan dat de verplichting tot mestverwerking vanuit de Meststoffenwet per definitie plaats vindt binnen het bedrijf. Daarbij hebben veehouders de mogelijkheid deze verplichting uit te ruilen middels vervangende verwerkingsovereenkomsten (VVO's). Het be- en verwerken van mest wordt niet aangevraagd en is hierdoor niet van toepassing. Ten aanzien van bemesten (het op of in de bodem brengen van meststoffen) is in artikel 1.2, lid 1, onder b, van de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen.

- 5) Er is de laatste jaren veel niet bestaande ontwikkelingsruimte uitgedeeld, ca 95% van de eerste PAS-periode is op. Er is dus geen ontwikkelingsruimte meer beschikbaar. Nu de PAS-maatregelen niet uitgevoerd en effectief blijken, is het onverantwoord om een verdere hypotheek op de toekomst te nemen. Uit het Orleansarrest van het Europees Hof van Justitie van 12 juli 2016 (zaaknummers C387/15 en C388/15) komt naar voren dat er pas ontwikkelingsruimte kan worden uitgegeven nadat de maatregelen die deze ruimte zullen bieden uitgevoerd en effectief zijn gebleken. Er kan geen ontwikkelingsruimte meer worden uitgegeven, zonder dat dit leidt tot significant negatieve effecten. Nu er met het onderhavige project sprake is van een significante toename van de stikstofdepositie in verschillende Natura 2000-gebieden had de gevraagde vergunning gelet op de Wnb moeten worden geweigerd.

Onze reactie

Zoals de Afdeling in rechtsoverweging 10.19 van de verwijzingsuitspraak van 17 mei 2017 heeft gesteld, is er een belangrijk verschil tussen de PAS en de situatie die aan de orde was in de zaken Briels en Orleans. In de zaken Briels en Orleans stond immers vast dat de realisering van de projecten zou leiden tot een blijvende aantasting of verlies van bestaande arealen van een habitattype waarvoor het Natura 2000-gebied was aangewezen en het tot ontwikkeling brengen van nieuwe natuur op een andere locatie binnen hetzelfde Natura 2000-gebied. Uit de passende beoordeling van de PAS volgt dat de depositie in 2014 en de depositie die kan ontstaan door benutting van de depositieruimte, rekening houdend met de autonome daling van de stikstofdepositie,

de PAS-bronmaatregelen en de bestaande en voorgenomen herstelmaatregelen, de bestaande arealen van habitattypen en leefgebieden van soorten niet zal aantasten. Derhalve kan niet gesteld worden, als in deze zienswijzen, dat dit leidt tot significant negatieve effecten. Daarbij heeft de Afdeling ook geen voorlopige voorziening dienaangaande nodig geacht.

- 6) Het Meetnet Ammoniak Natuurgebieden laat vanaf 2016 weer een sterke stijging zien van de ammoniakconcentraties in de lucht. Dat komt doordat de PAS-maatregelen niet zijn uitgevoerd en door een sterkere economische groei dan in het PAS werd aangenomen. Hierdoor is ook de berekende ontwikkelingsruimte veel minder dan in de PAS werd aangegeven. Ook is er in de PAS geen rekening gehouden met de ammoniakuitstoot als gevolg van mestfraude. Verder is er toenemende twijfel over het effect van de PAS-herstelstrategieën. De PAS voorspelde een afname waarvan een deel als ontwikkelingsruimte kon worden uitgegeven. Als gevolg hiervan neemt de depositie van stikstof toe in plaats van af.

Onze reactie

De zienswijze is niet onderbouwd met feitelijke cijfers en gegevens waar wij op in kunnen gaan. Concentratie en depositie zijn twee verschillende, niet direct vergelijkbare fysische grootheden. Er kunnen op basis van de metingen in de jaren 2015 en 2016 over de ammoniakconcentratie dan ook geen conclusies over toe- of afname in deposities van stikstof getrokken worden. Uiteraard is er wel een verband tussen de ammoniakconcentratie en de depositie van stikstof. De stikstofdepositie die wordt berekend is samengesteld uit de zogenaamde droge en natte depositie (neerslag) als gevolg van ammoniak en de droge en natte depositie als gevolg van stikstofoxiden. Het RIVM onderzoekt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken verklaringen voor het verschil tussen gemeten en berekende trends en verwacht daar medio 2018 uitsluitsel over te kunnen geven.

Overigens is er geen hogere economische groei dan waarmee rekening is gehouden in de PAS. Bij inwerkingtreding van de PAS is in de stikstofdepositieberekeningen uitgegaan van een economische groei van 2,5%. Er is voor dit groeiscenario gekozen om maximaal ruimte te kunnen bieden aan (nieuwe) economische ontwikkelingen en als extra buffer voor onzekerheden in de ontwikkeling van de stikstofdepositie. Het gehanteerde percentage van 2,5 betreft de bovenkant van een bandbreedte. De geprognosticeerde groei tussen 2013 en 2030 ligt tussen de 0,9 en 2,5 procent per jaar. Dat is gemiddeld 1,7% per jaar. In de meest recente referentieraming uit de Nationale Energieverkenning wordt in de periode 2013-2030 uitgegaan van een gemiddelde economische groei van 1,75% per jaar. Dit is dezelfde verwachte economische groei als door het Centraal Planbureau (CPB) geprognosticeerd voor de middellange termijn, over de periode 2016-2020.

Daarnaast geldt dat, omdat verschillen bestaan tussen enerzijds metingen en berekeningen, een correctie op de depositie is bepaald in AERIUS: de zogenoemde 'bijtelling'. Deze 'bijtelling' wordt verwerkt in de uiteindelijke resultaten in AERIUS. In AERIUS is de omvang van de bijtelling per gebied inzichtelijk gemaakt. Een eventueel depositie-effect van de mestfraude wordt daarmee verwerkt in AERIUS. Anders dan reclamant stelt is dus wel rekening gehouden met de daadwerkelijke uitstoot ten gevolge hiervan van be- en verwerken van mest en bemesten in het PAS.

De effectiviteit van de PAS-herstelstrategieën zijn getoetst door een wetenschappelijke internationale reviewcommissie.

Deze commissie heeft de herstelstrategieën positief beoordeeld en heeft aandachtspunten voor de toekomst geformuleerd. De herstelstrategieën worden in de komende jaren op basis van ervaring in de praktijk en nieuwe wetenschappelijk inzichten actueel gehouden. De bevindingen van de commissie zijn vervat in drie rapporten (te raadplegen via de website <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=pas&deel=4> , onder het kopje 'Review herstelstrategieën').

Dat verschillen bestaan tussen metingen en berekeningen van ammoniak laat echter onverlet dat de depositie als geheel (als gevolg van ammoniak en stikstofoxiden) daalt (zie gebiedsanalyses), en dat wanneer blijkt dat daar onvoldoende sprake van is, maatregelen kunnen en worden getroffen ter bijsturing.

In de PAS is een systeem van rapportage en monitoring opgenomen om te verzekeren dat de doelstellingen van de PAS worden gehaald en tijdig bijgestuurd kan worden. Dit systeem is beschreven in het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 (hoofdstuk 6). Hiermee wordt gevolgd of de stikstofdepositie en de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden zich ontwikkelen overeenkomstig aannames die ten grondslag liggen aan dit programma en of de uitvoering verloopt zoals in het programma vastgelegd.

Er wordt een jaarlijkse monitoringsrapportage opgesteld en in het zesde jaar na vaststelling van het programma vindt een integrale evaluatie plaats. In het tweede tijdvak van de PAS worden de reeds verleende vergunningen met toedeling van ontwikkelingsruimte meegenomen als achtergronddepositie. Als uit de integrale evaluatie blijkt dat de achtergronddepositie hoger is dan op dit moment wordt verwacht, kan de beschikbare depositieruimte in het tweede tijdvak op basis daarvan worden vastgesteld/aangepast. Ook kan er in het tweede tijdvak gekozen worden voor meer herstelmaatregelen en aanvullende bronmaatregelen. Op deze wijze is voldoende verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Daarmee wordt voldaan aan artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn.

- 7) Met de PAS kan aldus niet de vereiste zekerheid worden verkregen dat er geen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zullen opstreden. De PAS is dan ook in strijd met de Habitatrichtlijn, welke vereist dat deze zekerheid wel moet worden geboden voordat aan een plan of project goedkeuring kan worden verleend.

Onze reactie

Zie onze reactie onder punten 3, 5 en 6.

Conclusie

De ingediende zienswijzen leiden niet tot een aanpassing van het besluit.

6 Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. De Wnb en bijbehorende regelgeving zoals de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant zijn gericht op de bescherming van natuur. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of gezondheid.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1 Wettelijk kader – Wet natuurbescherming

Artikel 2.7 van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ blijkt dat een wijziging of uitbreiding van een veehouderij die stikstofdepositie tot gevolg heeft op voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Behoudens ongewijzigde voorzetting op basis van een verleende omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verleende Wet natuurbeschermingsvergunning, project waar op basis van artikel 2.9, vierde lid, van de Wnb, of artikel 2.12, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb), het artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niet van toepassing is, dan wel er sprake is van bestaand gebruik als bedoeld in artikel 2.9, tweede lid, van de Wnb, is bij het oprichten, uitbreiden of wijzigen van het project of andere handelingen van voornoemde situaties een Wet natuurbeschermingsvergunning noodzakelijk.

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt op grond van artikel 2.8, negende lid, van de Wnb rekening gehouden met de gevolgen die het aangevraagde project, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

Programmatistische aanpak stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programmatistische aanpak stikstof (hierna: de PAS) opgenomen in de regelgeving en daarmee is de beoordeling van stikstof gewijzigd. In de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) is ondermeer aangegeven welke activiteiten in de PAS zijn opgenomen als bestaande activiteit (artikel 2.4, vijfde lid, van de Rnb). Vanaf deze bestaande activiteit is bij verdere uitbreiding noodzakelijk dat vooraf wordt gezien of ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

Voor de vaststelling of een project of een andere handeling wat betreft stikstofdepositie een verslechterend of verstorend effect kan hebben wordt deze berekend met gebruikmaking van AERIUS Calculator (verder AERIUS) versie 2016L².

In de PAS is ruimte voor economische ontwikkelingen die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Deze depositieruimte is allereerst beschikbaar voor autonome ontwikkelingen.

---

1 O.a. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2.

2 Opgenomen in artikel 1.1 en 2.1 van de Regeling natuurbescherming.

Daarnaast is er ruimte beschikbaar voor projecten en andere handelingen waarvan de veroorzaakte stikstofdepositie onder de grenswaarde blijft. Het overige gedeelte van de depositieruimte kan als de ontwikkelingsruimte worden toegedeeld aan (deels prioritaire) projecten en andere handelingen. Dit wordt in toedelingsbesluiten (besluiten als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming) vastgelegd.

De ontwikkelingsruimte wordt bepaald ten opzichte van:

- de verleende Wet natuurbeschermingsvergunning of omgevingsvergunning inclusief verklaring van geen bedenkingen voor de Wnb voor het hoogst belaste of meest nabij gelegen Natura 2000-gebied;
- een project als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, van het Bnb waarvoor op basis van artikel 2.9, achtste lid, van de Wnb een melding is ingediend, dan wel;
- de hoogste feitelijke depositie binnen de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014. Deze hoogste depositie moet passend zijn binnen de kaders van de op dat moment geldende toestemming, maar mag niet meer zijn dan de op 1 januari 2015 geldende toestemming;
- als na de bovengenoemde verleende Wet natuurbeschermingsvergunning, omgevingsvergunning inclusief verklaring van geen bedenkingen, of project waarvoor een melding is ingediend, een of meer meldingen zijn gedaan die betrekking hebben op wijzigingen van het project waarop dat toestemmingsbesluit of de eerstgenoemde melding betrekking had, wordt de toename bepaald ten opzichte van het project zoals dat is gewijzigd overeenkomstig de laatste melding.

Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben voor het toedelen van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte (segment 2) aan projecten en andere handelingen een beleidsregel vastgesteld. In de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant (hierna: Beleidsregel) wordt bepaald hoe Gedeputeerde Staten met haar bevoegdheid met betrekking tot het toedelen van ontwikkelingsruimte willen omgaan. Wanneer aan de Beleidsregel wordt voldaan, zullen Gedeputeerde Staten de beschikbare ontwikkelingsruimte toedelen.

Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (eerste, tweede, derde en vierde wijziging)

Provinciale Staten (hierna: PS) hebben op basis van artikel 2.4, derde lid, van de Wnb de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. In deze Verordening zijn regels vastgesteld ten aanzien van bestaande stallen en van de realisatie van nieuwe stallen.

Referentiedatum

Ten aanzien van andere effecten dan als gevolg van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, buitenlandse Natura 2000-gebieden en Natura 2000-gebieden niet opgenomen in de PAS wordt op basis van de Beleidsregel de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum betrokken.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt tevens dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden uitgegaan van de vergunde situatie met de laagste emissie in de periode vanaf de referentiedatum³.

---

³ Hierbij gelden later verleende vergunningen krachtens de Wabo, de Wet milieubeheer of Hinderwet of ingediende meldingen op basis van het Besluit melkrundveehouderij milieubeheer, het Besluit landbouw milieubeheer of het Activiteitenbesluit, voor zover hierin een lagere ammoniakemissie is vergund of gemeld, als uitgangssituatie.

2 Mogelijke effecten van het project

Er zijn mogelijke negatieve effecten te verwachten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof. In voedselarme ecosystemen, zoals aanwezig in de nabij gelegen natuurgebieden, leidt een overmaat⁴ aan stikstofdepositie tot een ongewenste toename aan voedingsstoffen en verzuring. Overige effecten worden, gelet op de gegevens in de aanvraag, de aard van de voorgenomen activiteit en de afstand tot de relevante beschermde gebieden, op voorhand uitgesloten.

3 Stikstofdepositie

3.1 Beoogde situatie in aanvraag

Er wordt vergunning gevraagd voor de beoogde activiteiten zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1. Aangevraagde situatie

Diercategorie, huisvestingssysteem, (Rav-code ⁵)	stal (nr)	aantal dieren	NH ₃ -emissie factor (kg/d/jr)	NH ₃ -emissie (kg/jr)
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 1.100)	6	122	13,0	1.586,0
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 3.100)	6	27	4,4	118,8
Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	6	1	6,2	6,2
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 3.100)	3	40	4,4	176,0
Honden incl. puppy's		15	1,35	20,25
Honden incl. puppy's		5	1,35	6,75
Totaal				1.914,0

3.2 Uitgangssituatie

PAS-gebieden

Op basis van de PAS wordt voor Natura 2000-gebieden voor de uitgangssituatie uitgegaan van de bestaande activiteit⁶, met de hoogst veroorzaakte stikstofdepositie passend binnen de ingediende melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer d.d. 10 juni 2009.

⁴ Alterra-rapport nr. 2397 (Wageningen, 2012) geeft een overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en habitats van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

⁵ Stalsysteem weergegeven door code zoals opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 69963 (12 december 2017), in werking getreden op 13 december 2017.

⁶ Betreft de stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 ten hoogste werd veroorzaakt als gevolg van hetgeen daadwerkelijk plaatsvond binnen de kaders van een op 1 januari 2015 geldende omgevingsvergunning of vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet (Rnb artikel 2.4, lid 5) of een verleende Wet natuurbeschermingsvergunning.

Tabel 2. Bestaande activiteit

Beschermde natuurgebied ⁷	Datum hoogste depositie bestaande activiteit	kg NH ₃ per jaar totaal
'Kempenland-West', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux'	10 september 2014	1.789,8

3.3 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden

Uit de tabellen 1 en 2 blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van ammoniakemissie ten opzichte van de bestaande activiteit.

Om een goed beeld te krijgen van de stikstofdepositie op de beschermde gebieden is de depositie berekend op verschillende punten. De berekeningen zijn uitgevoerd met het rekenmodel AERIUS. Uit de berekeningen blijkt dat er in de aangevraagde situatie op de Natura 2000-gebieden 'Kempenland-West', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' sprake is van een stikstofdepositie boven de grenswaarde op 10 november 2017. De grenswaarde is bepaald op het moment van het ontvankelijk zijn van de aanvraag. Daarnaast zijn alle Natura 2000-gebieden die in bijlage 1 zijn opgenomen en waarop een effect is van stikstofdepositie boven de drempelwaarde bij de beoordeling van de aanvraag betrokken.

Er zijn berekeningen uitgevoerd van de stikstofdepositie in de aangevraagde situatie en de stikstofdepositie van de bestaande activiteit. Uit de berekeningen blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een gelijk blijven of toename van stikstofdepositie ten opzichte van de bestaande activiteit. Dit is inzichtelijk gemaakt in de aanvraag. Voor deze wijziging is ontwikkelingsruimte nodig ten opzichte van de bestaande activiteit.

In onderstaande tabel zijn de maximale depositiewaarden weergegeven voor het meest nabijgelegen en hoogst belaste beschermde natuurgebied.

Tabel 3. Stikstofdepositieberekeningen (mol N/ha/jr)

Beschermde natuurgebied	Stikstofdepositie bestaande activiteit	Stikstofdepositie aangevraagd	Hoogste projectverschil
'Kempenland-West'	0,70	0,76	+ 0,06

⁷ Dit zijn de gebieden waarvan op het moment van ontvankelijk zijn van de aanvraag de grenswaarde wordt overschreden. Voor de overige gebieden zie bijlage(n) bij het besluit.

3.4 Overwegingen effecten op beschermde gebieden

Op 14 april 2015 hebben wij ingestemd met het Programma aanpak stikstof 2015-2021. Dit programma is een instrument om Natura 2000-doelstellingen te realiseren en tegelijk ruimte te scheppen voor bestaande en nieuwe economische ontwikkelingen. Het programma is passend beoordeeld, waarbij getoetst is of de uitvoering van het programma een risico vormt voor de instandhoudingsdoelstellingen van individuele Natura 2000-gebieden, opgenomen binnen de PAS. De passende beoordeling bestaat uit een generiek deel (bronmaatregelen, monitoring, et cetera) en uit gebiedsanalyses die de ecologische onderbouwing vormen dat met het programma de stikstofgevoelige Natura 2000-doelstellingen (op termijn) gerealiseerd kunnen worden en er ontwikkelingsruimte beschikbaar kan worden gesteld voor economische ontwikkelingen.

In de gebiedsanalyse per Natura 2000-gebied is verzekerd dat door de uitvoering van een gebalanceerd en robuust pakket aan herstelmaatregelen, in de eerste programmaperiode geen verslechtering optreedt van alle voor stikstof gevoelige habitattypen en habitats van soorten. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de achtergrondwaarde tot 2015. In deze achtergrondwaarde zijn alle voor de aanvang van het programma feitelijke emissies verdisconteerd, zoals blijkt uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN). Deze emissies hebben al voor de aanvang van het programma plaatsgevonden en hebben als uitgangspunt gediend voor de passende beoordeling. Voor de depositie als gevolg van deze emissies is derhalve geen ontwikkelingsruimte nodig.

De aangevraagde activiteit veroorzaakt stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden met habitattypen en/of soorten die negatief worden beïnvloed door een overmaat aan stikstofdepositie. Door de maatregelen in de PAS is het mogelijk om voor deze activiteit een vergunning te verlenen. Bij het verlenen van deze toestemming baseren wij ons op de passende beoordeling die voor de PAS is opgesteld. De conclusie van de passende beoordeling van het programma 2015-2021 is, dat kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast. Deze conclusie is kort samengevat gebaseerd op:

- het oordeel in de gebiedsanalyse voor elk Natura 2000-gebied opgenomen binnen de PAS dat er wetenschappelijk gezien geen twijfel is dat met het beschikbaar stellen van ontwikkelingsruimte en depositieruimte voor economische ontwikkelingen met de PAS de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstofgevoelige habitattypen en habitats van soorten op termijn worden gehaald en dat behoud is geborgd;
- een beoordeling van de ontwikkeling van de stikstofdepositie, waarbij sprake is van een vermindering van de depositie ten opzichte van de situatie zonder de PAS;
- de vaststelling dat de PAS voldoet aan de voorwaarden die verzekeren dat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden niet in gevaar komt;
- de vaststelling dat de PAS, in het geval dat nieuwe inzichten of ontwikkelingen daartoe aanleiding geven op basis van adequate monitoring, tijdig kan worden bijgesteld.

Met onze instemming met het Programma aanpak stikstof 2015-2021 hebben wij ook ingestemd met bovenstaande conclusie van de passende beoordeling van dit programma.

Voor onderhavige voorgenomen project is sprake van een toename van stikstofdepositie en is ontwikkelingsruimte benodigd. Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend voor de beoogde activiteit en de daarbij behorende stikstofdepositie. In de bijlage uit AERIUS Register (zie bijlage 1) is de benodigde ontwikkelingsruimte weergegeven.

De claim op ontwikkelingsruimte hebben wij getoetst aan de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant (hierna: Beleidsregel). Wij hebben vastgesteld dat de gevraagde ontwikkelingsruimte de maximaal beschikbare ontwikkelingsruimte binnen de (PAS-)periode niet overschrijdt en op de zeer kwetsbare habitatype(n) zoals opgenomen in de Beleidsregel geen ontwikkelingsruimte benodigd is.

Wij hebben vastgesteld dat aan de Beleidsregel wordt voldaan. De gevraagde ontwikkelingsruimte is beschikbaar en kan worden toebedeeld. De beoogde ontwikkeling moet, in overeenstemming met de Beleidsregel, binnen twee jaar nadat dit besluit onherroepelijk is geworden, zijn gerealiseerd. Mocht dit niet het geval zijn dan kunnen wij de vergunning intrekken overeenkomstig de Beleidsregel.

Uit de aanvraag blijkt dat er, naast de effecten van stikstof, geen andere negatieve effecten te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van de diverse beschermde gebieden kunnen aantasten.

3.5 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant

De Verordening is van toepassing naast een eventuele vergunning voor het onderdeel Natura 2000. Wanneer sprake is van nieuwe stallen zijn de bepalingen rechtstreeks van toepassing en moet voldaan worden aan de Verordening. Ook zijn hierin bepalingen opgenomen voor bestaande stallen en wanneer deze moeten voldoen aan de Verordening.

Nieuwe stallen

Als sprake is van een nieuwe stal of stallen die vallen onder de definitie zoals bedoeld in artikel 1.1, lid 2, van de Verordening, moet deze voldoen aan de technische eisen zoals die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze Verordening. In artikel 1.1, lid 2, van de Verordening is aangegeven dat onder meer sprake is van een nieuwe stal indien het een opgericht of gerenoveerd dierenverblijf betreft waarvoor op of na 25 mei 2010 een omgevingsvergunning onderdeel bouwen vereist is en door de oprichting of renovatie een wijziging plaatsvindt van het huisvestingssysteem uit de dan geldende bijlage 1 van de Rav of waarbij sprake is van het aanleggen, aankoppelen of installeren van een of meer van de in de bijlage 1 bij de Verordening opgenomen lijst met systemen voor zover het aankoppelen of installeren van deze systemen betrekking heeft op de emissiereductie van stikstof.

Er is in de aangevraagde situatie geen sprake van nieuwe stallen die moeten voldoen aan Bijlage 2 van de Verordening. Hierbij is bijlage 1 betrokken die geldig was op het moment van indienen van onderhavige aanvraag. Er is daarom geen reden om de vergunning niet te verlenen.

Bestaande stallen

In de Verordening zijn maximale emissie-eisen opgenomen voor bestaande stallen. Deze stallen dienen vanaf 2020 te worden aangepast. Naast deze aanpassingen kan tevens wederom een vergunning op grond van de Wnb noodzakelijk zijn.

3.6 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat bij toedeling van ontwikkelingsruimte de aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden 'Kempenland-West', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Regte Heide & Riels Laag', 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' en geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen. Wij verlenen de gevraagde vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb.

Bijlage 1: AERIUS Register verschilberekening en toedeling ontwikkelingsruimte (kenmerk: RkZ3M6jpEgSM).

Is los bijgevoegd

Dit document is een bijlage bij het toestemmingsbesluit als bedoeld in artikel 2.7 eerste lid, van het Besluit natuurbescherming.

Bijlage, Vergunningaanvraag

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS REGISTER

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Agrifirm Exlan	Voorste Heistraat 3, 5091 JA Oost-, West- en Middelbeers

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	Bevoegd gezag
Oerlemans	RkZ3M6jpEgSM	Provincie Noord-Brabant
Datum berekening	Rekenjaar	
08 december 2017, 08:51	2017	
Sector	Deelsector	
Landbouw	Stalemissies	

Totale emissie

	Situatie 1	Situatie 2	Vershil
NOx	-	-	-
NH ₃	1.789,80 kg/j	1.914,00 kg/j	124,20 kg/j

Resultaten

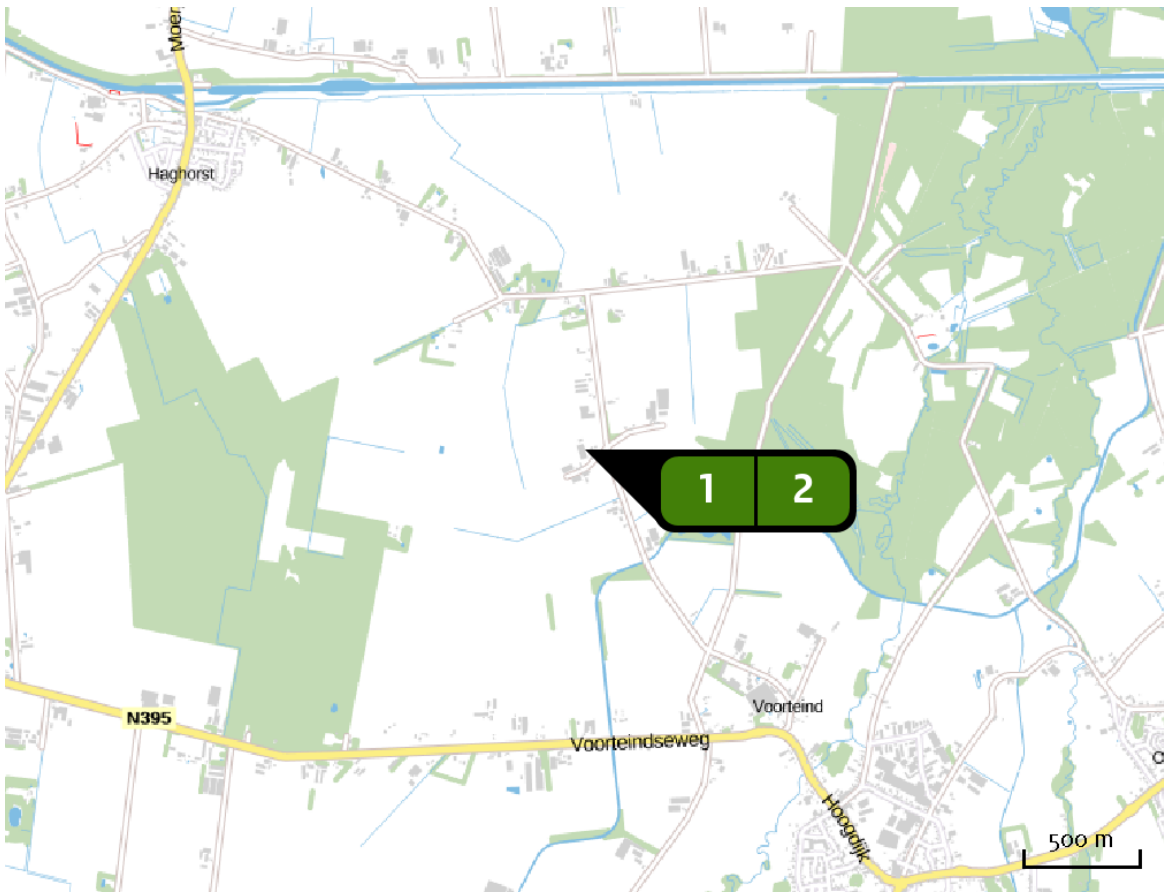
Hectare met
hoogste verschil
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Vershil
Kempenland-West	+ >0,05

Toelichting

122 melkkoeien
66 jongvee
1 fokstier
20 honden

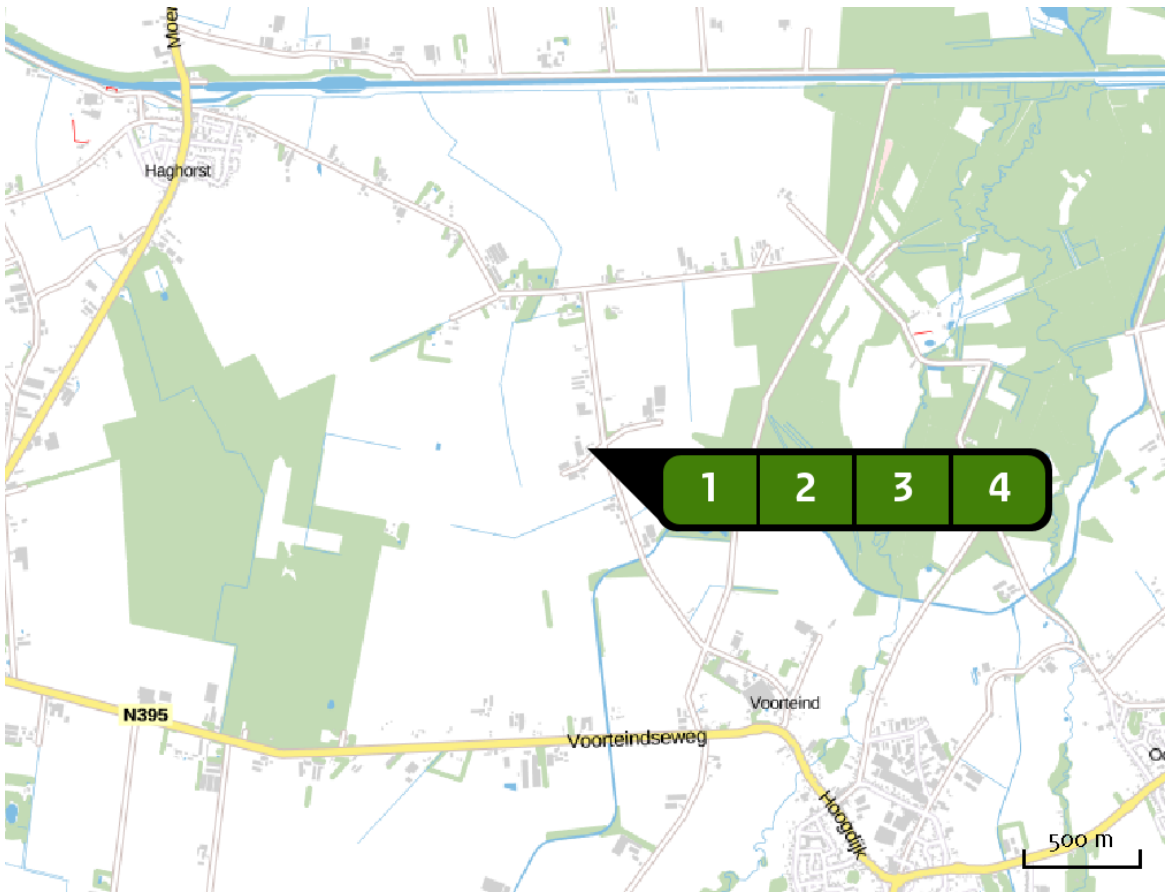
Locatie
Situatie 1

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Stal 1 Landbouw Stalemissies	1.592,80 kg/j	-
2	Stal 2 Landbouw Stalemissies	197,00 kg/j	-

Locatie
Situatie 2

Emissie
Situatie 2

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Stal 6 Landbouw Stalemissies	1.711,00 kg/j	-
2	Stal 3 Landbouw Stalemissies	176,00 kg/j	-
3	woning Landbouw Stalemissies	20,25 kg/j	-
4	hondenkennel Landbouw Stalemissies	6,75 kg/j	-

Resultaten
PAS-
gebieden
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verskil *	
Kempenland-West	0,70	0,76	+ >0,05	
Kampina & Oisterwijkse Vennen	0,62	0,66	+ 0,05	
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	0,14	0,15	+ 0,01	
Regte Heide & Riels Laag	0,11	0,12	+ 0,01	
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	0,10	0,10	+ 0,01	
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	0,07	0,08	+ 0,00	
Strabrechtse Heide & Beuven	>0,05	>0,05	+ 0,00	

 Ontwikkelingsruimte beschikbaar Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Resultaten
per
habitattype
(mol/ha/j)

Kempenland-West

Habitatype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil *	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,70	0,76	+ >0,05	
H4030 Droge heiden	0,70	0,76	+ >0,05	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,69	0,74	+ 0,05	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,61	0,66	+ 0,04	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,57	0,61	+ 0,04	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,53	0,57	+ 0,04	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,51	0,55	+ 0,04	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,49	0,52	+ 0,03	
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,37	0,39	+ 0,03	
H3160 Zure vennen	0,33	0,35	+ 0,02	
H6410 Blauwgraslanden	0,24	0,26	+ 0,02	
L3130 Zwakgebufferde vennen	0,21	0,22	+ 0,01	

Kampina & Oisterwijkse Vennen

Habitatype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verskil *	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,62	0,66	+ 0,05	
H316o Zure vennen	0,55	0,59	+ 0,04	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,55	0,59	+ 0,04	
L403o Droge heiden	0,45	0,48	+ 0,03	
H403o Droge heiden	0,45	0,48	+ 0,03	
H641o Blauwgraslanden	0,44	0,47	+ 0,03	
H401oA Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,44	0,47	+ 0,03	
H313o Zwakgebufferde vennen	0,44	0,47	+ 0,03	
L401oA Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,41	0,44	+ 0,03	
Lg04 Zuur ven	0,40	0,43	+ 0,03	
Lg09 Droog struisgrasland	0,37	0,40	+ 0,03	
H231o Stuifzandheiden met struikhei	0,36	0,38	+ 0,02	
H311o Zeer zwakgebufferde vennen	0,35	0,38	+ 0,02	
H715o Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,32	0,34	+ 0,02	
H721o Galigaanmoerassen	0,32	0,34	+ 0,02	
H711oB Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,32	0,34	+ 0,02	

Habitatype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil *	
Hg190 Oude eikenbossen	0,31	0,33	+ 0,02	
H2330 Zandverstuivingen	0,29	0,31	+ 0,02	
ZGH3160 Zure vennen	0,26	0,28	+ 0,02	

Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen

Habitatype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil *	
Hg190 Oude eikenbossen	0,14	0,15	+ 0,01	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,13	0,14	+ 0,01	
Hg160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,12	0,13	+ 0,01	
H2330 Zandverstuivingen	0,11	0,12	+ 0,01	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,11	0,12	+ 0,01	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,11	0,11	+ 0,01	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,09	0,10	+ 0,01	

Regte Heide & Riels Laag

Habitattype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil *	
H4030 Droge heiden	0,11	0,12	+ 0,01	
H3160 Zure vennen	0,11	0,12	+ 0,01	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,09	0,09	+ 0,01	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,08	0,09	+ 0,01	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,08	0,08	+ 0,01	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,07	0,07	+ 0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	>0,05	>0,05	+ 0,00	

Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

Habitattype	Hectare met hoogste verschil			Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verskil *	
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,10	0,10	+ 0,01	
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,08	+ 0,01	
Lg06 Dotterbloemgrasland van beekdalen	0,07	0,08	+ 0,01	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,07	0,08	+ 0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,06	0,06	+ 0,00	
ZGH314ohz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	>0,05	0,06	+ 0,00	
H314ohz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	0,05	>0,05	+ 0,00	

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

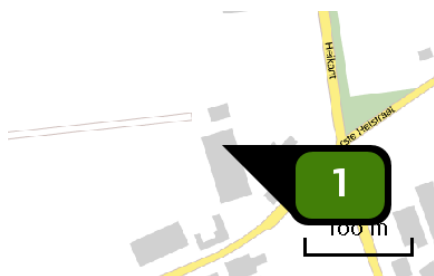
Habitattype	Hectare met hoogste verschil		Verskil *	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2		
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,07	0,08	+ 0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,06	0,07	+ 0,00	
H3160 Zure vennen	0,06	0,07	+ 0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,06	0,07	+ 0,00	
H4030 Droge heiden	0,06	0,06	+ 0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,06	0,06	+ 0,00	
H91Do Hoogveenbossen	>0,05	0,06	+ 0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	>0,05	0,06	+ 0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,05	>0,05	+ 0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,05	>0,05	+ 0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,05	>0,05	+ 0,00	

Strabrechtse Heide & Beuven

Habitattype	Hectare met hoogste verschil		Verskil *	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2		
Lg03 Zwakgebufferde sloot	>0,05	>0,05	+ 0,00	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,05	>0,05	+ 0,00	

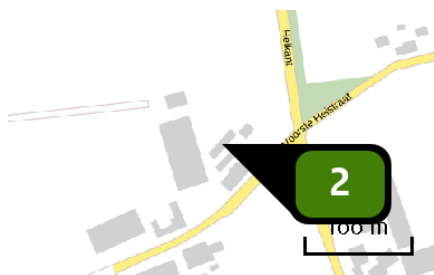
- Ontwikkelingsruimte beschikbaar
- Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Emissie
(per bron)
Situatie 1

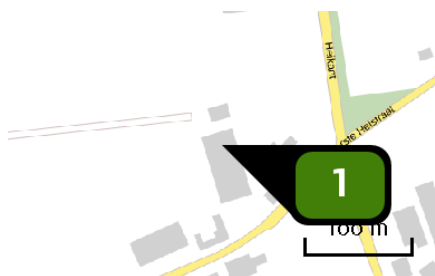
Naam **Stal 1**
Locatie (X,Y) **144143, 388405**
Uitstoothoogte **6,6 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **1.592,80 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	110	NH ₃	13,000	1.430,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	37	NH ₃	4,400	162,80 kg/j

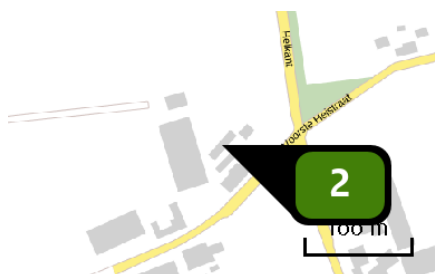
Naam **Stal 2**
Locatie (X,Y) **144184, 388394**
Uitstoothoogte **4,9 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **197,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	40	NH ₃	4,400	176,00 kg/j
	A 4.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (Overig)	6	NH ₃	3,500	21,00 kg/j

Emissie
(per bron)
Situatie 2

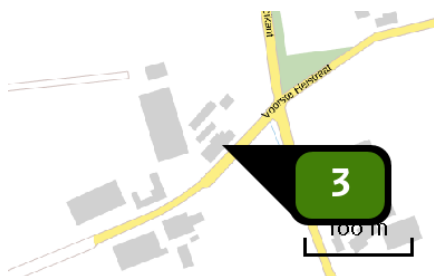
Naam **Stal 6**
Locatie (X,Y) **144143, 388405**
Uitstoothoogte **6,6 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **1.711,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	122	NH ₃	13,000	1.586,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	27	NH ₃	4,400	118,80 kg/j
	A 7.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar) (Overig)	1	NH ₃	6,200	6,20 kg/j

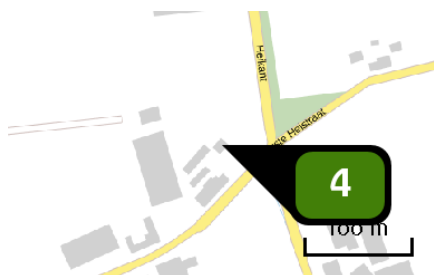
Naam **Stal 3**
Locatie (X,Y) **144184, 388394**
Uitstoothoogte **4,9 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **176,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	40	NH ₃	4,400	176,00 kg/j

Naam woning
Locatie (X,Y) 144202, 388366
Uitstoothoogte 1,5 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 20,25 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	AFW	honden	15	NH ₃	1,350	20,25 kg/j

Naam hondenkennel
Locatie (X,Y) 144208, 388407
Uitstoothoogte 1,5 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 6,75 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	AFW	honden	5	NH ₃	1,350	6,75 kg/j

Disclaimer

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de projectinvoer en de aanvraag wordt getoetst door het bevoegd gezag. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS   versie 2016L_20171003_1682e2550c

Database   versie 2016L_20170828_c3f058foof

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>